

POZOR - Tento text programu je sice připraven jako možný vzor pro použití v MŠ, ale musí být pročten a v některých, zejména ve žlutě vyznačených částech, upraven a doplněn pro konkrétní podmínky MŠ

ŠKOLNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

příloha č. X k MPP na školní rok 2016/2017

podle Metodického pokynu ministryně školství k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)

Vypracoval: **Jana Nováková**

Schválil: **Marie Novotná, ředitelka MŠ**

Nabývá platnosti dne: **01. 09. 2018**

Nabývá účinnosti dne: **01. 09. 2018**

Čl. I Úvodní ustanovení

1. Školní program proti šikanování je nedílnou součástí Minimálního preventivního programu. Vychází z metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j. MSMT – 21149/2016. Zahrnuje v sobě metody řešení a další opatření zaměřená na prevenci a nápravu šikanování.
2. Cílem programu je vytvořit v naší škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Naše mateřská škola respektuje identitu a individualitu každého svého člena, odmítá násilí a zneužití moci v jakékoli podobě a přiznává riziko výskytu šikany, které se snažíme minimalizovat. Tyto hodnoty komunikujeme směrem dovnitř školy i vně, zřetelně je hájíme a prosazujeme.
3. Tento školní program proti šikanování je otevřený a lze jej doplňovat o zkušenosti z další práce s dětmi, zákonných zástupců dětí a zaměstnanců školy. Je zpracován mateřskou školou na základě personálních, věcných a materiálních podmínek školy, zkušeností pedagogických pracovníků školy a platných dokumentů.

Čl. II Komponenty programu

1. Zmapování skutečné situace v mateřské škole – analýza a evaluace

Šikana je jev, který může doprovázet společnou výchovně vzdělávací činnost. Musíme být proto připraveni na případné její řešení. V první řadě se však snažíme vytvářet prostředí důvěry, které možný výskyt šikany minimalizuje. Užíváme takové metody, přístupy a techniky, které vedou k včasnému objevení všech signálů a podob rozvíjející se šikany. Jde nám o vytvoření bezpečného a příjemného prostředí pro všechny děti, ale i zaměstnance naší školy.

V naší škole se v průběhu minulých let objevila šikana dětí, kterou jsme museli společně řešit usměrňováním vzájemného chování a vztahů mezi dětmi. Někdy následovala výchovná opatření.

Do současné doby jsme nezaznamenali v naší mateřské škole šikanu. Objevili se pouze náznaky chování s prvky šikany spadající do stadia 1. nebo 2. dle přílohy metodiky MŠMT. Tyto byly ihned řešeny jednoduchým pohovorem s dětmi, případně zákonnými zástupci a byla zajištěna náprava bez nutnosti uplatňovat výchovná opatření.

Abychom předešli výskytu šikany, chování blízkého šikaně a s tím souvisejících nebezpečných situací, pravidelně a průběžně mapujeme vztahy mezi dětmi. Tyto aktivity realizujeme

prostřednictvím her, malování, školy v přírodě, zájmových kroužků a dalších školních a mimoškolních akcí. K udržování a zlepšování vztahů ve skupinách a třídách přispívají různé společné projekty a aktivity, např.: spaní ve škole, společná organizace akcí, výlety atd. Mapujeme konkrétní situace v jednotlivých třídách a podle výsledků se zaměřujeme na další práci v třídních kolektivech. Vycházíme ze zkušeností učitelů, z besed s dětmi a z diskuzí se zákonnými zástupci dětí.

K vyhodnocování úspěšnosti programu dochází na pedagogických poradách a při běžných provozních konzultacích s vedením mateřské školy.

Zaměřujeme se na vzájemnou komunikaci a mapování vztahů ve třídě a vytipování kritických míst a situací (dohledy).

Snažíme se rozvíjet příjemnou a bezpečnou atmosféru práce.

Vzniklé problémy nebo konflikty bezodkladně řešíme.

2. **Motivování pedagogů pro změnu**

Zájmem všech našich pedagogických pracovníků, ale také provozních zaměstnanců, musí být, mimo jiné, i sledování, budování a udržování zdravých vztahů mezi dětmi i mezi sebou navzájem.

Průběžně je seznamujeme prevencí šikany a způsoby, jak ji odhalovat a řešit.

Sledování a znalost skutečné situace na naší mateřské škole a stálá pozornost našich pedagogů jsou důležité pro odhalení případných projevů šikany v rámci MŠ.

3. **Společné vzdělávání a supervize všech pedagogů**

Probíhá v naší mateřské škole následujícími způsoby:

a. Vzdělávání:

- předávání informací a poznatků na pedagogických radách,
- samostudium
- DVPP.

b. Supervize:

- v rámci pedagogických rad a provozních porad.

c. Předávání informací:

- pravidelně - na pedagogických radách
- nepravidelně - na provozních poradách,
- průběžně - kdokoli z pracovníků školy zaznamená jakékoli příznaky nezdravých vztahů a nevhodného chování mezi dětmi, ihned to sdělí pedagogovi nebo, ředitelce mateřské školy,

4. **Užší realizační tým**

- a., ředitelka mateřské školy,
- b., zástupkyně ředitelky mateřské školy,
- c., osoba pověřená specifickými otázkami v prevenci a řešení šikany
- d. ,xxxx

5. **Společný postup při řešení šikanování**

Mateřská škola má vytvořen postup při řešení šikanování, který je závazný pro všechny zaměstnance.

Šetření šikany vždy provádí ředitelka mateřské školy ve spolupráci s pedagogy. Primárním zájmem všech zaměstnanců školky je předcházet šikaně maximálně účinnou prevencí.

Pedagogové sledují vztahy ve třídě, podílí se na rozvoji pozitivních vztahů mezi dětmi a na zlepšení třídního klimatu. Děti jsou vedeni k vytváření základů prosociálního chování zejména prostřednictvím vzájemné spolupráce a kooperace, rozvíjením emocionality (empatie) a tolerance druhých lidí a jejich individuálních zvláštností.

Děti všech tříd na začátku školního roku společně vytvoří svá pravidla soužití, kterými se řídí. Děti v MŠ mají tato pravidla doplněna instruktážními obrázky. S pravidly jsou seznámeni i zákonní zástupci dětí na schůzkách rodičů a prostřednictvím nástěnek v prostorách mateřské školy.

Děti v naší mateřské škole si vytváří představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a jsou poučovány a vědí, jak se bránit projevům násilí.

V případě podezření na výskyt šikany ve škole musí být k řešení situace uplatněny postupy stanovené v doporučení MŠMT. Společný postup zaměstnanců naší mateřské školy je konkretizován v příloze č. 2, která je součástí tohoto programu proti šikanování.

6. **Primární prevence v třídních hodinách**

V rámci mateřské školy není aplikovatelná

7. **Primární prevence ve vzdělávání v naší mateřské škole**

Téma prevence šikanování je v naší mateřské škole zapracováno do jednotlivých předmětů (člověk a společnost, výchova ke zdraví, tělesná výchova, výtvarná výchova).

V Naší mateřské škole jsou preventivně zaměřené aktivity součástí všech vytvořených integrovaných bloků ŠVP „Kamarádi přírody aneb Co mi ryba povídala“. Učitelky je pravidelně začleňují do třídních vzdělávacích plánů.

Základem primární prevence u každého dítěte v MŠ je zajištění pocitu bezpečí a jistoty v prostředí mateřské školy, rozvíjení zdravého sebevědomí a zároveň osvojování si základních norem chování a jednání respektujících identitu a individualitu každého dítěte.

8. **Primární prevence mimo vyučování**

V rámci mateřské školy není aplikovatelná

9. **Ochranný režim**

Mateřská škola zajišťuje ochranu dětí zejména nastavením a důsledným dodržováním školního řádu mateřské školy a to po celou dobu pobytu dětí v mateřské škole a stálou přítomností pedagoga.

10. **Spolupráce se zákonnými zástupci dětí**

Zákonní zástupci mají kdykoliv možnost kontaktovat kohokoli z pedagogických pracovníků naší mateřské školy. Mohou si domluvit i případné individuální konzultace. Rodiče mají prostor vyjádřit své názory a pedagogičtí pracovníci na ně ihned reagují.

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědná ředitelka MŠ.

Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení MŠ a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. V případě potřeby a souhlasu zákonných zástupců je také vhodné využít specializované poradenství a pomoc psychologů a PPP.

Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.

Mateřská škola systémově spolupracuje se zákonnými zástupci dětí následovně:

- vzájemné informování se
- mateřská školka informuje zákonné zástupce v případě, že se objeví šikana,
- zákonní zástupci informují mateřskou školu, pokud zjistí šikanu nebo na ni mají důvodné podezření

Při řešení problémů spolupracujeme se zákonnými zástupci následovně:

- individuální rozhovory s učitelkami MŠ
- předávání potřebných informací na informační nástěnce, případně na webových stránkách naší mateřské školy
- neodkladné informace sdělujeme zákonným zástupcům dětí osobně (v některých případech telefonicky)

S problematikou a projevy šikany seznámí zákonné zástupci přímo pedagog a doporučí jim, jak mají postupovat při podezření na šikanu dítěte.

U závažnějších problémů dětí jsou přizváni rodiče na individuální schůzku.

Snažíme se o zapojení rodičů do aktivit školy.

11. Školní poradenské služby

Ředitelka školy:

Zástupkyně ředitelky školy:

12. Spolupráce s institucemi

Mateřská škola v rámci prevence a řešení šikany spolupracuje např. s těmito institucemi:

Krajský úřad Pardubického kraje – odbor školství a kultury

Mgr. Renata Černíková

oddělení organizační a vzdělávání Krajský školský

koordinátor prevence tel.: 466 026 240

e-mail: renata.cernikova@pardubickykraj.cz www.pardubickykraj.cz

Mgr. Hana Pochobradská oddělení organizační

a vzdělávání odbor školství a kultury tel.:

466 026 211

e-mail:hana.pochobradska@pardubickykraj.cz www.pardubickykraj.cz

Městská policie Pardubice

Pernerova 443, Pardubice 530 02

tel.: 466 859 220 fax: 466 535 128

e-mail: operacni@mppardubice.cz

Dopravní hřiště

Alexandr Hylmar tel.: 604 161 262

e-mail: oddeleni.prevence@mppardubice.cz

Magistrát města Pardubic

Pernštýnské náměstí 1

530 21 Pardubice

Oddělení sociálně právní ochrany dětí Odbor sociálních věcí

Oddělení sociálních služeb a prevence

Borovičková Andrea, referentka tel.:

420466859813 e-mail:

Andrea.Borovickova@mmp.cz vedoucí

oddělení: Mgr. Iva Bartošová tel.: 466 859 631

vedoucí: Bc. Dana Hnízdová tel.: 466 859 632 e-

mail: dana.hnizdova@mmp.cz

Mgr. Jiřina Ludvíková, kurátorka pro mládež tel.: 466 859

635 e-mail: Jirina.Ludvikova@mmp.cz

Čermáková Monika, referent tel.:

420466859450

e-mail: Monika.Cermakova@mmp.cz

Pedagogicko-psychologická poradna

Sukova třída 1260

530 02 Pardubice PaedDr. Bc. Jiří Knoll

tel.: 466 410 327, 466 410 328, 420603905945 (ředitel, speciální pedagog) e-mail: jiri.knoll@ppp-pardubice.cz

e-mail: poradna@ppp-pardubice.cz, ppp.pce@seznam.cz

SVP Pyramida v Rybitví

Sokolská 146 533 54 Rybitví

tel.: 466 680 338, 723 134 604 e-mail:

svp_pyramida@volny.cz

Policie ČR

Krajské ředitelství Pardubického kraje

Na spravedlnosti 2516 530 47 Pardubice

preventivně informační oddělení: por. Bc. Eva Maturová, por. Jana Drtinová, Di S., tel.: 158, 974 566 208, 601 313 969 e-mail: pu.tisk@pcr.cz

Linka důvěry Hradec Králové anonymita, telefonická krizová řešení životních situací,

informace o dalších pomáhajících zařízeních tel.: 495 273 259 non stop

Linka bezpečí: pro děti a mládež v krizových životních situacích

Nonstop & bezplatně: 116 111

E-mail: pomoc@linkabezpeci.cz

Web: www.linkabezpeci.cz

Linka pomoci AIDS

Kyjevská 44 530 03 Pardubice

tel.: 466 014 603

bezplatná a anonymní telefonní linka tel.: 800 800 980

AIDS pomoci s non - stop provozem

Krizové a protidrogové centrum

AD centrum

Demokratické mládeže 530 02

Pardubice tel.: 466 510 160

Dětské krizové centrum <http://www.dkc.cz/>

prevence, diagnostika a terapie syndromu týraného a zneužívaného dítěte

Bílý kruh bezpečí <http://www.bkb.cz/>

Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí Nonstop / bezplatně:

116 006

Linka pro oběti domácího násilí

Nonstop: 776 718 459 e-mail:

magdalenium2@volny.cz

web: www.magdalenium.cz

Persefona

Linka pro oběti domácího násilí, sexuálního zneužívání a znásilnění

Pondělí-pátek: 737 834 345, 545 245 996

e-mail: domacinasili@persefona.cz, poradna@persefona.cz web:

www.persefona.cz

OSPOD

13. *Evaluce*

Vyhodnocování programu probíhá průběžně na poradách.

Na vyhodnocení se podílí pedagogický tým.

Dalšími evaluačními nástroji na škole jsou:

- a. vyhodnocení šetřených jevů a podezření,
- b. vyhodnocení úrazů,
- c. mapování třídních kolektivů,
- d. vyhodnocení účinnosti jednání se zákonnými zástupci dětí,
- e. zápisy z pedagogických rad,
- f. vyhodnocení MPP.

Čl. III. Přílohy

1. JAK POZNAT ŠIKANU, RADY DĚTEM A ZÁKONNÝM ZÁSTUPCŮM
2. STADIA ŠIKANY A SPOLEČNÝ POSTUP PŘI ŘEŠENÍ ŠIKANOVÁNÍ
3. RÁMCOVÉ TŘÍDNÍ PROGRAMY

Konec dokumentu

JAK POZNAT ŠIKANU, RADY DĚTEM A ZÁKONNÝM ZÁSTUPCŮM

příloha č. 1 ke školnímu programu proti šikanování

1. Popis šikany

O šikanu jde v případě, že jedno nebo více dětí úmyslně a většinou opakovaně fyzicky nebo psychicky ubližuje druhým. Pro oběť šikany je takové jednání nepříjemné, ponižující nebo dokonce bolestivé. Oběť se není schopná nebo se nemůže šikaně účinně bránit.

Šikana je velmi nebezpečná, protože její následky na duševním nebo tělesném zdraví mohou oběť, ale i agresora provázet celý život.

2. Známky šikany

- posměšné poznámky, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, pohrdání hrubé žerty na jeho účet např. z důvodu etnicity, sexuální orientace, náboženského vyznání apod.;
- kritika, výtky, zejm. pronášené nepřátelským, nenávisťným, pohrdavým tónem;
- příkazy, které děti dostává od jiných dětí, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se dítě podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- výhružná gesta, zvuky
- omezování svobody,
- tělesné napadání, bití – pozor agresivní může být i oběť šikany, když už neví kudy kam
- dítě se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.
- omezování svobody,
- izolace některých dětí – ostatní se jim cíleně vyhýbají, neberou je
- dítě je často osamocené, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- vyhledává blízkost učitelů;
- je nejisté, ustrašené;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- poškozený oděv;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance apod., které nedovede uspokojivě vysvětlit

Známky šikany pozorovatelné doma

- nechuť jít ráno do školky (zvláště když dříve mělo dítě školku rádo) - odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztráta chuti k jídlu;
- usíná s pláčem, neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- nechce povídat o tom, co bylo ve školce, i když tak dříve činilo
- nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, projevuje i zlobu vůči rodičům;
- stěžuje si na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná i ráno zvrací, snaží se zůstat doma; své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat
- vyhýbá se docházce do školky;

3. Rady dětem a zákonným zástupcům

1. Rady dětem

- a. Nikdo nemá právo ti ubližovat.
- b. Nenech si znepříjemňovat život a svěř se tomu, ke komu máš důvěru.
- c. Chyba není v tobě, ale ve špatných vztazích ve třídě.
- d. Překonej strach a řekni, co se děje. Povinností nás dospělých je věc řešit a jsme tu proto, abychom ti pomohli
- e. Pokud budeš mlčet, nápravy se nedočkáš. Bezplatně můžeš volat na Linku bezpečí.

2. Proč jsi šikanován?

Není to proto, že jsi špatný. Chyba není v tobě, ale ve špatných vztazích mezi dětmi ve vaší třídě nebo škole. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

3. Jak se můžeš bránit? Co dělat?

Obrať se na kteréhokoliv dospělého ve školce, na paní ředitelku, na paní učitelku
Budou ti věřit a mohou ti pomoci.

4. Rady zákonným zástupcům

- a. Pravidelně si s dítětem povídejte o tom, co se během dne dělalo.
- b. Všimněte si chování svého potomka, hlavně změn jeho nálad.
- c. Pokud zjistíte, že se dítě stalo obětí nebo svědkem šikany, podrobně se vyptejte, co se stalo. Situaci nezlehčujte, naopak ujistěte dítě o své podpoře.
- d. Obraťte se na školu se žádostí o nápravu a zeptejte se, jak budou situaci řešit.

STADIA ŠIKANY A SPOLEČNÝ POSTUP PŘI ŘEŠENÍ ŠIKANOVÁNÍ

příloha č. 2 ke školnímu programu proti šikanování

I. Šikana v mateřské škole

Šikana nebývá záležitost jednotlivců. Častěji jde se o kolektivní dění, které v několika fázích zachvacuje postupně všechny členy skupiny nebo tříd.

Stadia šikany

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity, například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o děti, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Většinou platí mezi ostatními žáky názor - „raději on, než já“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které pro přehlednost můžeme označit jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Zvláštnosti u psychických šikan

U psychických šikan zůstává princip stadií nezměněn. Nicméně jejich podoba je jiná. V popředí je nepřímá a přímá verbální agrese čili psychické násilí. Často se zraňuje „jen“ slovem a izolací. Rozdíl je pouze v tom, že se nestupňuje násilí fyzické, ale psychické. Krutost psychického násilí si však v ničem nezadá s nejbrutálnější fyzickou agresí.

V mateřských školách přichází do úvahy většinou pouze náznaky chování s prvky šikany nebo její první dvě stadia. Vzácně se může dostat do stadia třetího.

II. Postup při zjištění šikany

Ve všech třech stádiích šikany, které připadají v úvahu v mateřské škole, bude uplatněn následující doporučený postup:

- a. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili
- b. zajištění ochrany obětem,
- c. Rozhovor s oběťmi,
- d. nalezení vhodných svědků,
- e. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory)
- f. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.
- g. vyhodnocení závažnosti a případné potřeby zajištění odborné podpory – konzultace (pedagogicko-psychologická poradna atp.)
- h. informování zákonných zástupců obětí i agresorů
- i. individuální rozhovor se zákonnými zástupci obětí
- j. individuální rozhovor se zákonnými zástupci agresorů
- k. Přehodnocení a analýza situace ve spolupráci ředitelky, pedagoga v jehož skupině dětí k šikanování došlo a pedagoga pověřeného prevencí v oblasti šikany
- l. Nastavení vhodných opatření ve spolupráci ředitelky, pedagoga v jehož skupině dětí k šikanování došlo a pedagoga pověřeného prevencí v oblasti šikany – např.: další rozhovory s oběťmi a agresory, další rozhovory se zákonnými zástupci a řešení problematického chování a jeho nápravy ve spolupráci s nimi, práce s celou třídou - zařazení vhodných her a akcí, vysvětlování, návrat k třídním pravidlům chování – jejich znovuprojití s dětmi, možný návrh odborné spolupráce a podpory jak pro zákonné zástupce tak pro oběti a agresory atd.
- m. Body i – l se mohou dle potřeby opakovat

O rozhovorech, vyhodnocení a rozhodnutích je třeba vést záznamy, ze kterých je patrné kdo se jich účastnil, kdy proběhly a jaký byl obsah, případně výstup – s podpisem všech zúčastněných.

Rozhovor s rodiči/ zákonnými zástupci dětí je v tomto případě vhodné vést za přítomnosti svědka.

K rozhovoru s nimi je možno přistoupit až po získání všech potřebných informací, ověření skutečností, rozboru situace a rozkrutí šikany. Rozhovor s nimi musí být plánován a připraven s ohledem na závažnost incidentu.

I. Vlastní vyšetřování

1. Vyšetřování provádí v pedagog, který šikanování rozpoznal, ve spolupráci s ředitelkou MŠ.

2. V rámci první pomoci při pokročilých a komplikovaných šikanách bude navázána spolupráce s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s Pedagogicko - psychologickou poradnou, nebo orgánem sociálně právní ochrany dítěte apod.
3. V případě negativních dopadů šikanování na oběť jí po souhlasu zákonných zástupců může být zprostředkována péče pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků - klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
4. Mateřská škola (pedagog, ředitelka) se bude snažit dále pracovat s agresorem (s jeho náhledem na vlastní chování a jeho motivy) a případně s jeho zákonnými zástupci. V případě potřeby může být po souhlasu zákonných zástupců zprostředkována péče pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků - klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
5. Mateřská škola se taktéž bude v rámci svých možností snažit ovlivnit kolektiv šikanou zasažené třídy, aby došlo k znovuvytvoření demokratické atmosféry a přátelských vztahů mezi jejími dětmi navzájem i mezi nimi a jejich okolím.
6. V mimořádných případech mohou být užita další opatření:
 - a. Přeřazení dítěte do jiné třídy či skupiny
 - b. ředitelka školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou
7. Spolupráce se zákonnými zástupci

Pokud zákonní zástupci informují školu o podezření na šikanování, bude uplatněn výše uvedený postup.

Tato informace je vždy posuzována vážně a je jí ihned věnována pozornost a je zahájeno šetření - viz II. Postup při zjištění šikany atd.

Při komunikaci se zákonnými zástupci nesmí být jejich informace a zjištění o podezření na šikanu zlehčovány a bagatelizovány

Při jednání se zákonnými zástupci budou pedagogičtí pracovníci dbát na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.
8. Jakékoliv informace, i dílčí, související s případy šikany v mateřské škole (např. výsledcích vyšetřování a přijatých opatřeních) dalším stranám (zákonní zástupci, rodiče atp.) musí být předem odsouhlaseny ředitelkou mateřské školy. Tyto informace může předávat pouze pedagog, který k tomu byl ředitelkou mateřské školy pověřen. Je třeba zachovávat důvěrnost informací.

RÁMCOVÉ TŘÍDNÍ PROGRAMY

příloha č. 3 ke školnímu programu proti šikanování

I. Zaměřujeme se na:

- při vytváření třídních pravidel nebo jejich aktualizaci dbáme na vytvoření zdravého klimatu ve třídách,
- provádění pravidelného hodnocení a sebehodnocení chování dětí
- práci v komunitních kruzích s důsledným dodržováním pravidel a zásad komunitního kruhu,
- společné řešení konkrétních problémů vzniklých během dne,
- individuální pohovor s dětmi při vzniklých problémech,
- projektové dny zaměřené na vytváření bezpečného klimatu ve třídě (začátek školního roku, Vánoce, výlety, škola v přírodě, výchovné pořady),
- využití výchovných momentů spojených s výukou a rozvojem
- vedení dětí ke zdravému životnímu stylu,
- sebepoznávání,
- spolupráci dětí ve své třídě a mezi třídami navzájem,
- vzájemnou pomoc mezi jednotlivci i ve spojených třídách,
- budování otevřené atmosféry ve třídě s prvky důvěry a ochoty si porozumět,
- slušné chování a vyjadřování respektu

II. Zařazujeme:

- relaxační chvílky i ve vzdělávání v MŠ,
- pobyt dětí venku,
- činnosti, při kterých děti prožívají radost.

III. Preventivní aktivity:

- provádíme během různých vzdělávacích činností v průběhu celého školního roku
- pozornost věnujeme bezpečnému chování dětí - bezpečnosti v silniční dopravě, postupu v krizových situacích, zdraví a jeho ochraně, zacházení s léky atd.,
- při pohybových činnostech se zaměřujeme na vztahové situace při kolektivních hrách a aktivitách, sebekontrolu, na zvládání prohry a vítězství druhých,
- ve výtvarné a pracovní výchově, při tvořivých aktivitách se zaměříme na schopnost spolupráce a rozhodování,
- projektové dny zaměřujeme na